

Budgetunderlag

2013-2015

Gymnastik- och idrottshögskolan

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattande bedömning	2
Takbelopp	2
Ny- och ombyggnation och utökad låneram	2
Utbildning	2
GIH – ett ämnesdidaktiskt centrum för idrott och hälsa	2
Forskning	3
Proportionen mellan anslag för forskning och utbildning	3
Sammanfattning GIH:s förändringsförslag	3
Sammanfattning Centrum för idrottsforskning (CIF)	3
Bedömning av lärosätets ekonomiska utveckling	4
Utbildning på grund- och avancerad nivå	4
Söktryck och attraktivitet	4
Prioriteringar av utbildningsutbudet	6
Ämnesdidaktiskt centrum inom idrott och hälsa	6
Förändringsförslag grundutbildning	7
Forskning och utbildning på forskarnivå	7
Forskning	8
Forskningsinriktningar	8
Utbildning på forskarnivå	10
Förändringsförslag forskning	10
Investeringar i anläggningstillgångar	11
lokalförsörjning	11
Räntekonto	11
AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET	11
Centrum för idrottsforskning (CIF)	12
Sammanfattning CIF 2013-2015	13
Tabell 1 Total budget	14
Tabell 2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	15
Tabell 3 Forskning och utbildning på forskarnivå	16
Tabell 4 Investeringar i anläggningstillgångar	17
Tabell 5 och 6 Lokalförsörjning och avgifter	18

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

GIH skall bidra till en positiv samhällsutveckling genom att vara ett nationellt nav och en internationellt framstående högskola för forskning och utbildning inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa (GIH:s vision och mål 2012-2016).

Takbelopp

GIH fick genom en överföring av 276 hst/hpr från SU ett utökat takbelopp 2011. GIH tog därmed över lärare och studenter inom ämnet idrott och hälsa från SU. Antalet studenter som slutligen överfördes var emellertid avsevärt färre än det planeringstal som uppgivits från SU. Detta har försvårat för GIH att under 2011 kunna uppnå det nya takbeloppet. Under perioden 2013-2015 planerar dock GIH att nå takbeloppet.

Ny- och ombyggnation och utökad låneram

Sommaren 2012 kommer GIH att flytta in i den ny- och ombyggnation som har genomförts under de senaste åren. Detta innebär att hela GIH kommer att vara samlade på ett och samma ställe vilket skapar ännu bättre förutsättningar för att bedriva forskning och utbildning. När den nya byggnaden står klar behöver GIH en reserv för att täcka kostnaderna för de stora investeringar som skall göras i de nya lokalerna. Kostnaderna för avskrivningar och räntor kommer att vara betydande fram till 2017 då merparten av de stora investeringarna kommer att vara avskrivna. Med hänsyn till att en stor del av det nya lokalbeståndet kommer att utgöras av laboratorielokaler, bibliotek, föreläsningssalar och restaurang blir inrednings- och utrustningskostnaderna betydande. GIH behöver därför beredas både möjligheten att kunna ha ett högt myndighetskapital samt att utöka låneramen till 30 mkr.

Utbildning

Läroutbildningen är central inom GIH:s utbildningsutbud och har fått mycket goda omdömen i samband med utvärderingar. Nationella utvärderingar visar att studentnöjdheten är hög och att studenterna har en mycket hög etableringsnivå på arbetsmarknaden. Utbildningarna karakteriseras generellt av ett gott söktryck och GIH kommer under perioden att fortsätta att utveckla utbildningen på grund- och avancerad nivå samt skapa kurser för forskarutbildning i idrottsvetenskap.

GIH – ett ämnesdidaktiskt centrum för idrott och hälsa

Efter ansökan om examensrätter inom den nya läroutbildningen tilldelades GIH lärarexamen i de ämnen vi ansökte, idrott och hälsa för årskurs 7-9 och gymnasiet samt fördjupning i specialidrott för gymnasieskolan. GIH skulle med fördel även kunna ansvara för läroutbildning inom ämnen som inte fanns med vid första utlysningen exempelvis lärare i hälsa för gymnasieskolan och hoppas därför att det erbjuds möjligheter att ansöka om examensrätt för dessa ämnen senare. Vid den första ansökningsomgången minskade antalet lärosäten med rätt att ge ämneslärarexamen i idrott och hälsa. Härmed ökar också behovet för att utveckla ett ämnesdidaktiskt centrum så att bland annat de lärosäten som utbildar grundlärare respektive lärare för förskola och fritids utan examensrätt i idrott och hälsa kan erhålla stöd i sina utbildningar. Ett sådant centrum skulle med fördel kunna förläggas till GIH.

Forskning

GIH:s forskning, såväl inom humanbiologi som inom humaniora/samhällsvetenskap blir successivt starkare och starkare. Detta visar sig bland annat genom att GIH beviljades forskarutbildningsrättigheter inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa under 2010, samt att GIH har erhållit flera stora anslag från Vetenskapsrådet. GIH har även som huvudsökande erhållit VR- medel för att genomföra en licentiat forskarskola inom idrott och hälsa.

Proportionen mellan anslag för forskning och utbildning

Hur välkommet det utökade takbeloppet än är så innebär det att det blir en förändrad proportion mellan grundutbildningsanslaget och forskningsanslaget. Inga forskningsmedel överfördes från SU till GIH i och med övertagandet av studenter och lärare. GIH äskar därför en utökning av forskningsanslaget så att den tidigare högre nivån på forskning återställs, speciellt då GIH i relation till andra sektorshögskolor och universitet idag har en låg andel forskningsmedel. Återställande av andelen forskningsanslag är extra viktigt då GIH i samband med att statsmakterna öppnade för att ansöka om rätt till forskarutbildning inom ett forskningsprofilområde ansökte och fick rätten att bedriva utbildning på forskarnivå inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa. Detta kräver ökad profilering, omprioritering av interna medel samt resursförstärkning, bland annat för att stärka infrastrukturen, öka kompetensen på lärarsidan och utöka stödet till forskarstudier. GIH:s styrelse avsatte därför 2010 4,5 mkr ur myndighetskapiatlet för nyrekrytering av doktorander och framtagande av kurser på forskarnivå.

Sammanfattning GIH:s förändringsförslag

Sammanfattningsvis innebär GIH:s förändringsförslag:

- En utökning av GIH:s forskningsanslag i proportion till utökningen av takbeloppet
- Ett stöd för uppbyggnaden av ett nationellt ämnesdidaktiskt centrum för utbildning i idrott och hälsa.

Sammanfattning Centrum för idrottsforskning (CIF)

CIF beräknar det årliga medelsbehovet för den kommande treårsperiod 2013-2015 till 37 mkr per år. Detta innebär ett ytterligare äskande på 16 mkr per år från departementen. CIF förordar ett samlat anslag från staten och inte, som nu, en uppdelning med en del direkt från utbildningsdepartementet och en annan del från kulturdepartementet via Riksidrottsförbundet.

BEDÖMNING AV LÄROSÄTETS EKONOMISKA UTVECKLING

GIH:s intäkter ökade 2011 med 25,1 mkr. Ökningen beror främst på det högre takbelopp som GIH tilldelades 2011 när utbildningsuppdraget för lärarutbildning inom idrott och hälsa flyttades från SU till GIH. Det större utbildningsuppdraget ger ökade intäkter som möjliggör en ökad flexibilitet, men det ställer även större krav på GIH:s resurser, både personella och materiella.

GIH:s kostnader för hyror kommer under perioden att öka i och med flytt till nya och renoverade lokaler. För att få en smidig anpassning till de nya hyresnivåerna har GIH förhandlat till sig en stegvis ökning av hyran under 5 år. Kostnaderna i samband med flytten (möbler, inredning, telefoni, laboratorieutrustning etc) kommer att vara höga. Kostnaderna för avskrivningar och räntor kommer därmed att vara betydande fram till 2017 då merparten av de stora investeringarna kommer att vara avskrivna. För att hantera detta har GIH under en period byggt upp sitt myndighetskapital.

Anslaget för forskning har under de senaste åren varit relativt oförändrat. GIH kan idag inte bedöma hur ett eventuellt nytt resursfördelningssystem kommer att påverka GIH. GIH arbetar dock aktivt med att öka intäkterna för forskning och har under 2010 och 2011 fått flera VR projekt. GIH har även startat ett fundraising-arbete med syfte att öka andelen externa medel.

En viktig faktor i möjligheten att bedriva excellent idrottsvetenskaplig forskning och att få externa medel är erhållandet av forskarutbildningsrättigheterna 2010. Detta har bland annat redan resulterat i att GIH har erhållit VR-medel för en licentiat forskarskola inom idrott och hälsa samt finansiering av en doktorand från Folksam.

GIH bedömer att externfinansierad forskning kommer att öka under perioden. För att återställa den balans som det fanns mellan forskningsanslaget och utbildningsanslaget innan övertagandet av studenter från Stockholms universitet, behövs det dock en ökning av anslaget för forskning.

GIH arbetar kontinuerligt med att se över kostnaderna, och har from 2012 infört ett ny ekonomisk modell som skall öka transparensen och möjliggöra en effektiv styrning av verksamheten.

Under perioden 2013-2015 kommer avskrivningskostnaderna att öka med anledning av investeringar i nybyggnationen. GIH planerar under dessa år att redovisa en negativ kapitalförändring.

UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ

Söktryck och attraktivitet

Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) har i uppdrag att bedriva utbildning inom idrott och hälsa. Söktrycket har alltid varit högt, speciellt för hälsopedagog- och lärarutbildningsprogrammen där söktrycket är bland de högsta i landet vilket är ett resultat av att GIH är riksrekryterande. Enligt HSV:s rapport 2010:193 ligger GIH-studenterna i topp när det gäller etableringen på arbetsmarknaden (79,8 %). I Studentspeglarna, både 2003 och 2007, fick GIH bland de bästa omdömena från studenterna. Det finns en rad faktorer som gör att GIH:s utbildningar är efterfrågade. Här finns en etablerad vetenskaplig och didaktisk miljö, vilken med naturlighet är fler- och

tvärvetenskaplig och har en väl utvecklad integrering av teori och praktik. Detta möjliggörs genom en hög personell kompetens och goda laborativa miljöer, där satsningen på undervisningslaboratoriet Laboratoriet för tillämpad idrottsvetenskap (LTIV) spelar en viktig roll. GIH:s utbildningar har således en bred koppling till ämnesrelevant FoU och laborativa miljöer. Denna utveckling har varit möjlig då GIH har haft en relation mellan statsanslag för utbildning (75%) och forskning (25%). I och med att övertagandet av utbildningsplatser från SU endast bestod av grundutbildningsanslag förändras denna relation kraftigt. Relationen mellan statsanslag för utbildning blir 83% och för forskning 17% av GIH:s totala anslagsbudget. Denna förändring i anslaget proportioner kommer att kraftigt minska möjligheterna att fortsatt hålla en god integration mellan den vetenskapliga miljön, ha en bred koppling till ämnesrelevant FOU och laborativa miljöer och grundutbildningen.

GIH:s utbildningar är mycket attraktiva. Detta kan bland annat illustreras genom tabell 1 nedan som visar behöriga sökande, nybörjare och meritpoäng för antagningsåren 2001 till och med 2011 för lärarutbildningen samt i tabell 2 som visar söktrycket vid några av landets olika idrottslärarutbildningar.

År	Beh sök	Nybörjare	Meritpoäng
2001	1052	76	16.06
2002	828	86	14.90
2003	810	63	16.34
2004	924	58	17.00
2005	716	73	17.20
2006	728	56	17.10
2007	471	73	16.08
2008	687	81	15.30
2009	619	56	17.41
2010	524	60	20.10*
2011			11,1* (7-9)
2011			16,6* (GY)
2011			14,55* (GY+spp)

Tabell 1. Översikt av behöriga sökande, nybörjare och meritpoäng inom lärarutbildning 2001-2011 vid GIH.

*urvalsgrupp (B1) direkt gymnasiet

Lärosäte	Totala sökande	1:a handsval	Anmälningalternativ
GIH	358	110	38500
Örebro univ	197	43	19127
Malmö hs	200	44	30289
Linnéuniv	143	24	86404
Umeå univ	73	10	1936
Gtb univ	143	30	19826
Halmstad hs	131	20	14008

Tabell 2. Översikt av antagningspoäng antagning 1 ht 2011 idrottslärarutbildningarna av totalt i Sverige.

Även om attraktiviteten för GIH:s utbildningar är fortsatt hög, så sjönk antalet behöriga sökande 2011. Detta är en trend som återspeglar sig inom lärarutbildningen i hela landet. En mycket viktig strategisk utmaning för GIH under perioden är locka ungdomar till att söka och genomföra en lärarutbildning.

Prioriteringar av utbildningsutbudet

Under perioden 2013-2015 kommer GIH att utbildningsmässigt präglas av expansion. Övertagandet av Stockholms universitets lärarutbildning inom idrott och hälsa från 2011 innebär ett utökat takbelopp på 35,5 mkr och att GIH kommer att vara det enda lärosätet i Stockholmsområdet som utbildar lärare inom idrott och hälsa. GIH har även erhållit master- och forskarutbildningsrättigheter vilket kommer att påverka utbildningsutbudet på den avancerade nivån.

Expansionen kommer att ske stegvis av flera anledningar. För det första så övertar GIH befintliga SU-studenter som successivt avtrappas under 2011-2013. Detta innebär att GIH inte kan ha en alltför stor nyantagning på våra egna program de första åren. För det andra tar det tid innan konsekvensökningar från nyantagning på program infaller när vi utökar antalet platser. För det tredje befinner sig GIH just nu i en om- och nybyggnationsfas vilket innebär en stor belastning på lokaler.

Övertagandet av utbildning inom idrott och hälsa från SU är ändå på lång sikt en tydlig profilering och koncentring som stärker GIH och ger möjlighet till utveckling av våra befintliga utbildningsprogram. Övertagandet möjliggör också ytterligare utveckling av utbildningar i en nära samverkan mellan huvudavdelningarna (skola, idrottsrörelse och hälsoaktörer i samhället).

Under våren 2012 kommer GIH att ta fram en ny utbildningsstrategi. GIH kommer fortsatt att ha tyngdpunkten på utbildningsprogram. Under en övergångsfas så ökar antalet fristående kurser, för att sedan sjunka igen till förmån för konsekvensökningarna på utbildningsprogrammen. I och med erhållandet av masters- och forskarutbildningsrättigheterna så kommer andelen kurser på avancerad nivå att öka vid GIH. Från och med hösten 2012 så kommer bland annat det första mastersprogrammet att ges.

GIH har fått flera förfrågningar om att samverka med andra lärosäten, både nationellt och internationellt, kring olika program, till exempel kring sportsmanagement program och sjukgymnastprogram. GIH håller för närvarande att tillsammans med berörda parter utreda dessa möjligheter.

GIH ansökte och fick rätten att examinera inom ramen för den nya lärarutbildningen i ämnet idrott och hälsa för årskurs 7-9 och gymnasieskolan. GIH fick också examensrätt i fördjupningen specialidrott. Även annan lärarutbildning som inte fanns med vid första utlysningen av fasta kombinationer för ämneslärare skulle med fördel kunna ges vid GIH exempelvis i hälsa för gymnasieskolan. GIH hoppas därför att möjligheten att ansöka om dessa kombinationer kommer att ges senare.

Ämnesdidaktiskt centrum inom idrott och hälsa

GIH har uppdraget att "bedriva grundläggande utbildning i idrott för skolans, idrottsrörelsens och andra avnämares behov" (prop 1990/91:100, bilaga 10). I uppdraget ingick också att utveckla och fördjupa ämnet idrott som högskoleämne. Genom gediget arbete har GIH kommit att uppfattas som ett ämnesdidaktiskt centrum inom idrott och hälsa även av andra lärosäten med liknande utbildning. GIH har ett mycket bra samarbete med de övriga lärosätena som bedriver idrottslärarutbildning och har både kompetens och möjlighet att ta på sig detta ansvar. Sedan 2001 har GIH svarat för den årliga idrottslärarutbildarträffen för landets lärosäten. Vid ansökan om examensrätt för lärarexamen minskade antalet lärosäten med rätt att ge ämneslärarexamen i idrott och

hälsa till sju respektive sex lärosäten för grundskolans åk 7-9 respektive gymnasiet. Detta innebär att utbildningsplatserna för att utbilda idrottslärare minskar avsevärt i landet. Härmed ökar också behovet att utveckla ett ämnesdidaktiskt centrum så att de lärosäten som utbildar grundlärare respektive lärare för förskola och fritidsverksamhet utan examensrätt i idrott och hälsa kan erhålla stöd i sina utbildningar för denna kompetens.

GIH satsar aktivt för att samarbeta med andra lärosäten inom idrott och hälsa och att förstärka rollen som ämnesdidaktiskt centrum. Exempel på detta är att GIH har som huvudsökande erhållit medel för en licentiatforskerskola inom idrott och hälsa från Vetenskapsrådet för verksamma idrott- och hälsa lärare. Totalt har nu 15 licentiander antagits med placering vid GIH, Örebro universitet samt Malmö högskola. För närvarande planeras också ett aktivt arbete från GIH i det uppdrag som regeringen har gett åt statens skolverk att erbjuda extra utbildningsinsatser för lärare i idrott och hälsa samt vid behov utveckla material för att stödja utvecklingen av ämnet idrott och hälsa. GIH ser detta arbete som mycket viktigt. GIH kommer att fortsätta att aktivt vara ett centrum för ämnesdidaktisk utveckling inom idrott och hälsa genom olika initiativ och samarbeten med andra lärosäten. GIH har vid upprepade tillfällen erhållit olika uppdrag för Skolverket nu senast med att utveckla ett bedömningsstöd i ämnet idrott och hälsa.

Genom sitt utökade undervisningsuppdrag har relationen mellan grundutbildningsanslag och forskningsanslag ändrats från att utgöra 25 procent till att endast motsvara 17 procent. Denna förändring hotar GIH:s möjlighet att fortsätta vara det centrum för ämnesdidaktik som vi blivit. Ett återställande av relationen mellan grundutbildnings- och forskningsanslaget skulle avsevärt minska detta hot.

Förändringsförslag grundutbildning

Under perioden 2013–2015 kommer utbildningsutbudet att anpassas till det nya takbeloppet. Sammanfattningsvis föreslår GIH ingen förändring i grundutbildningsanslaget för perioden. För att bibehålla den balans som funnits mellan utbildning och forskning äskar GIH om ett stöd till forskningen.

FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

I juni 2010 erhöll GIH forskarutbildningsrättigheter inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa. Detta beslut kommer att prägla utvecklingen både inom utbildningen och inom forskningen för en lång tid framöver. GIH är framgångsrikt forskningsmässigt vilket visar sig i antalet publikationer och i erhållna anslag från bland annat Vetenskapsrådet. I och med övertagandet av personal från SU samt nyrekrytering av professorer och lektorer förstärks dessutom GIH ytterligare forskningsmässigt.

För perioden 2013–2015 står GIH:s forskningsverksamhet dock inför ett antal större utmaningar. En av dessa, som det också arbetas med för tillfället, är att attrahera doktorander och skapa en högkvalitativ forskarutbildning. En annan utmaning är att i samband med om- och nybyggnationen skapa bra forskningslokaler. Ytterligare en utmaning är nyrekrytering för att överbygga kommande generationsskifte bland forskarna.

En av orsakerna till att GIH har varit så lyckosam i erhållandet av externa medel och av rätten till forskarutbildning är att det har funnits en bra balans i tilldelade anslag mellan forskning och utbildning. I och med att övertagandet av lärarutbildning inom idrott och hälsa innefattande personal och studenter (takbelopp) skapas det en viss obalans. Tidigare var 25 % av GIH:s anslag forskningsmedel och från 2011 blir denna andel endast 17 %.

Jämfört med andra sektorshögskolor är redan 25 % en mycket låg andel av anslagen som är forskningsmedel. Att återställa relationen och balansen mellan intäkter på utbildning och forskning är under perioden en mycket viktig utmaning för GIH.

Forskning

GIH:s forskning omfattar teoretiska och empiriska studier som på olika analytiska nivåer och som med olika metoder söker ny kunskap om människan i rörelse och om idrotts- och fritidskulturen. I GIH:s långsiktiga forskningsstrategi 2012-2015 finns som målsättning att särskilt prioritera internationell publicering, ökad extern finansiering samt att satsa på att utveckla rutiner som stimulerar till samverkan med det omgivande samhället. Som enda lärosäte i Sverige omfattar GIH:s idrottsforskning såväl humanbiologiska som humanistiskt/samhällsvetenskapliga forskningsfält. Institutionen för Idrotts- och hälsovetenskap vid GIH har nyligen omorganiserats genom en uppdelning i tre forskningsinriktningar för att tydliggöra de profilinriktningar som finns vid GIH. Omorganisationen ska underlätta såväl nationell som internationell samverkan. Genomförda och kommande strategiska rekryteringar av forskare och doktorander görs för att stärka dessa inriktningar. GIH strävar efter en stark kompetens inom alla de prioriterade delarna av idrottsforskningens mångfacetterade område vilket skapar unika förutsättningar för fler- och tvärvetenskaplig forskning. För GIH:s forskning är det centralt med internationell samverkan inom 'Sport Science' och 'Physical Activity and Health', liksom samverkan med andra lärosäten och aktörer nationellt.

Forskningsinriktningar

Prestation och träning

Prestation och träning är en forskningsinriktning som handlar om att förbättra individens prestationsförmåga. Forskningsinriktningen omfattar inte enbart tävlingsidrott utan forskning på olika prestationsnivåer, inklusive effekter av träning vid olika funktionsnedsättningar och i olika åldrar. Områdets samhällsrelevans är bland annat relaterad till regeringens mål om att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft genom en samlad elitidrottssatsning samt funktionshindrades behov av anpassad träning. En förbättrad prestation på elitnivå kan, förutom ökad nationell prestige, ge spin-off effekter i form av stimulans till barn/ungdomar att satsa på idrott/fysisk aktivitet samt ge nya arbetstillfällen inom idrottsrelaterad verksamhet.

Den del av den prestationsinriktade forskningen som tar sin utgångspunkt i det praktiska utövandet kommer att fördjupas, vilket innebär ett utvidgat forsknings- och utvecklingsarbete med inriktning mot effekterna av olika typer av träning samt utveckling av prestationstester och kravanalyser för olika idrotter. Inom idrottspsykologi studeras särskilt mental utbrändhet och den psykiska anspänningens betydelse inom prestationsidrott. Det sistnämnda i form av bland annat ett idrottspsykologiskt mätinstrument som är under utveckling. Forskningen inom prestationsidrott kommer fortsatt att ske i samverkan med bland annat RF, Elitidrottscentrum på Bosön, Svenskt utvecklingscentrum för handikappidrott i Bollnäs samt med KTH och Sveriges Olympiska Kommitté (SOK) inom ramen för Olympic Performance Center (OPC) med stöd av GIH:s laboratorium för tillämpad idrottsvetenskap LTIV. Innovation och produktutveckling i nära samverkan med idrottsrörelsen och övriga intressenter är en förutsättning för GIH som profilerad specialhögskola.

Fysisk aktivitet och hälsa

Fysisk aktivitet och hälsa är en forskningsinriktning GIH som omfattar forskning om hur fysisk aktivitet i allmänhet, och även fysisk inaktivitet/stillasittande, påverkar fysisk och mental hälsa, fysisk prestations- och funktionsförmåga samt livskvalitet på kort och lång sikt. Forskning kring hur olika former av fysisk aktivitet respektive fysisk inaktivitet är relaterade till folksjukdomar som fetma, diabetes och benskörhet liksom depression och utbrändhet har hög angelägenhetsgrad. Kunskaper inom detta område är av stor samhällsekonomisk betydelse och av central betydelse för människors livskvalitet. Mot bakgrund av en ökad andel äldre i befolkningen och en förändrad livsstil med minskad fysisk aktivitet, förväntas ökade sjukvårdskostnader och därmed behovet av strategier för att motverka dessa negativa trender. GIH har en lång tradition av forskning inom fysisk aktivitet och hälsa och vid lärosätet pågår och stärks nu forskning för att kartlägga förändringar av fysisk aktivitet och hälsa i olika befolkningsgrupper, för att skapa interventionsstrategier som stimulerar till ökad fysisk aktivitet samt forskning kring implementering av Fysisk aktivitet på recept (FaR) inom sjukvården. Bland annat genom inrättandet av en professur och ett lektorat i folkhälsa inriktning fysisk aktivitet (2011). Professuren är en kombinationstjänst förenad med anställning som specialistläkare/överläkare vid Karolinska universitetssjukhuset vilket ger unika samarbetsmöjligheter med hälso- och sjukvården.

Ämnesområdet folkhälsa inriktning fysisk aktivitet håller på att finna sina mer definitiva former på GIH, bland annat som en konsekvens av dess starka utveckling nationellt och internationellt. Folkhälsa och fysisk aktivitet har särskilt uppmärksammats av WHO, bland annat ”nya” områden som arbetspendling och miljöers betydelse för fysisk aktivitet, som studeras på GIH. Det finns också ett stort behov av att fördjupa kunskapen kring fysisk aktivitet på recept (FaR), vilket även detta inkluderar innovations- och produktutveckling. Inom GIH:s flervetenskapliga longitudinella studie Skola - Idrott - Hälsa (SIH) sker regelbundna uppföljningar, vilket borgar för fortsatt kunskapsbildning kring barns och ungas hälsa och fysiska status i relation till uppväxtvillkor samt den organiserade idrottens och skolämnets påverkan.

Kultur och lärande

Kultur och lärande är en forskningsinriktning, som syftar till att utveckla kunskap om idrott som kulturfenomen och dess roll i skola och samhälle. Sådan kunskapsbildning berör idrottskulturens och kroppsövningsämnet uppbyggnad och historia samt under vilka villkor och förutsättningar som människor deltar i och utövar idrott i dess breda bemärkelse. Kunskapsbildningen avser villkoren för människors idrottsdeltagande avseende tillgänglighet, delaktighet, demokrati, jämlikhet, jämställdhet och social rättvisa samt hur deltagandet i idrott framträder i relation till kön, klass, etnicitet, religiös tillhörighet och sexuell läggning. Inom forskningsinriktningen kultur och lärande är kulturella och sociala villkor primärt i fokus och vilka lärprocesser, såväl formella som informella, som präglar olika rörelsekulturer och vilka effekter dessa kan få. Forskningen inbegriper bl. a. studier av föreningsidrott, friluftsliv, spontanidrott, kroppsövningar i skolan och motionsidrott.

Den utbildningsvetenskapliga forskningen vid GIH kommer fortsatt att utveckla ämnesdidaktikens forskningsbas i grundutbildnings- och fortbildningssammanhang. Vidare finns forskningsfokus riktat mot genus, mångfald, ledarskap, värdegrundsfrågor samt lärmiljöernas utformning och påverkan. Ett särskilt forskningsprojekt i samarbete med Riksidrottsförbundet (RF) som studerar ”Vilka stannar kvar inom idrotten?”, där frågor kring betydelsen av tidig specialisering ges en belysning med utgångspunkt i vår samtid. GIH-forskare har även varit framgångsrika när det gäller att erhålla medel från RF för utvärdering av och forskning i anslutning till Idrottslyftet. Inom det idrottshistoriska fältet studeras konsekvenserna av idrotten som kulturellt fenomen via

studier av idrottshjältar, synen på kroppslig skolning, professionella tränares inträde i den svenska idrottsrörelsen, etcetera. Under 2011 blev GIH huvudman för ett stort VR-anlag och var medsökande på en annan stor ansökan som erhöll medel från VR.

Utbildning på forskarnivå

GIH erhöll i juni 2010 forskarutbildningsrättigheter inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa. Examensämnet är idrottsvetenskap. Beslutet är en kvalitetsstämpel för GIH:s forskning och bekräftar att GIH har en stark forskningsmiljö och goda handledningsresurser. Under 2011 antogs de första doktoranderna till utbildning på forskarnivå vid GIH och ett stort arbete lades ner på att utforma lokala regelverk och styrdokument för utbildningen, ett arbete som kommer att fortsätta under kommande år. Arbetet med att bygga upp utbildningen på forskarnivå innebär ett ökat resursbehov i form av infrastrukturella satsningar, viss nyrekrytering och konsolidering av miljöer för en långsiktigt kvalitetssäkrad forskarutbildning. Det är av utomordentligt stor vikt för en fortsatt etablering och strategisk profilering att en nyrekrytering kan ske på professors-, lektors-, postdoc- och doktorandnivå för fortsatt säkerställd återväxt och utveckling av GIH:s, i vissa stycken, världsledande forskning. För att stärka forskarutbildningen har högskolestyrelsen av myndighetskapitalet avsatt 4,5 mkr till en särskild satsning för stöd till doktorander och framtagning av kurser på forskarnivå. GIH tog beslut om att anta sju doktorander under 2011 och planerar att utlysa ytterligare doktorandtjänster på höstterminen kommande år. GIH har dessutom, som ett resultat av rätten att ge forskarexamen, lyckats få finansiering från Folksam för en doktorand. GIH är redan idag ett lärosäte med ett högt söktryck. Möjligheten att studera vidare på avancerad och forskarutbildningsnivå hoppas vi ska öka attraktionskraften ytterligare och få ytterligare studenter att söka till GIH.

GIH är med och driver två forskarskolor: Forskarskolan idrott och hälsas didaktik (FIHD) och Nationella forskarskolan i idrottsvetenskap (NFI). Sommaren 2011 tilldelade Vetenskapsrådet medel för FIHD inom ramen för "Läraryftet" och regeringens satsning på att forskarutbilda verksamma lärare. GIH har huvudansvaret för forskarskolan i samverkan med Malmö högskola och Örebro universitet. GIH har åtaganden gällande handledarskap (huvudhandledare och handledare) och ansvar för styrgruppen och för framtagande och genomförande av två obligatoriska kurser. Lediga studieplatser utlystes under hösten 2011 och totalt är 15 stycken antagna till forskarskolan varav fem till utbildning på forskarnivå vid GIH. Forskarskolan startar i januari 2012.

Förändringsförslag forskning

Sammanfattningsvis föreslår GIH:

- En satsning på forskning med 8,7 mkr för att återskapa en balans mellan resurserna för forskning och utbildning.¹
- En satsning på ett ämnesdidaktiskt centrum för idrott och hälsa.

¹ Forskningsmedlens andel i förhållande grundutbildningsmedlen var fram till 2010 25 %. För att bibehålla denna balans krävs en satsning med 8,7 mkr i forskningsmedel.

INVESTERINGAR I ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

GIH har skrivit avtal med Akademiska Hus i Stockholm om ny- och ombyggnad av GIH:s lokaler. Byggnationen påbörjades under årsskiftet 2010/2011 och ska vara avslutad till sommaren 2012. För att möta de investeringar som behövs för utrustning av dessa lokaler kommer GIH att under en period vara i behov av en utökning av låneramen med ytterligare 10 mkr. Under en period från och med 2012 är en låneram på 30 mkr nödvändig. Kostnaderna för avskrivningar och räntor kommer att vara betydande fram till 2017 då merparten av de stora investeringarna kommer att vara avskrivna. Med hänsyn till att en stor del av det nya lokalbeståndet kommer att utgöras av laboratorielokaler, bibliotek, föreläsningssalar och restaurang blir inrednings- och utrustningskostnaderna betydande. GIH behöver därför beredas både möjligheten att kunna ha ett högt myndighetskapital samt att utöka låneramen till 30 mkr.

Redovisat investeringsbehov avser både löpande investeringar och investeringar med anledning av GIH's nybyggnation.

GIH har under ett antal år byggt upp myndighetskapitalet. Myndighetskapitalet kommer att behöva tas i anspråk dels i samband med om- och nybyggnationen men också under det 200-års jubileum som är nära förestående för GIH. Avsättningar för forskarutbildning och för fysisk aktivitet och hälsa är sedan tidigare gjorda inom ramen för myndighetskapitalet. För GIH och andra mindre högskolor är det av stor vikt att tillåtas bygga upp och behålla sitt myndighetskapital för att kunna möta kostnader samt tillskjuta extra utvecklingsresurser vid andra tillfällen. Detta då mindre högskolor inte har samma förutsättningar att omprioritera kostnader som medelstora och stora högskolor/universitet har.

LOKALFÖRSÖRJNING

GIH flyttar in i ny- och ombyggda lokaler sommaren 2012. Detta innebär att GIH's forskning och utbildning kommer att vara samlade i en och samma byggnad. Hyresavtalet med Akademiska Hus är 20 årigt. GIH har en också en option på en byggnad i området som idag inrymmer BMC laboratoriet. GIH kommer under 2012 påbörja projektering för användandet av denna byggnad. Utöver dessa lokaler kommer GIH att fortsätta hyra GIH badet av Akademiska Hus. Badet är dock i behov av upprustning. Akademiska Hus har planer på att renovera badet, men tidpunkten för detta har skjutits framåt och det är idag ovisst när en renovering kommer att ske. Det är av stor vikt för GIH's verksamhet att en renovering kommer att ske.

RÄNTEKONTO

GIH föreslår ett oförändrat kreditutrymme på räntekontot.

AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

GIH's avgiftsbelagda intäkter utgörs främst av intäkter från uthyrning av GIH's lokaler, när dessa ej utnyttjas för egen verksamhet. Vidare märks intäkter från olika uppdragsutbildningar. Uppdragsutbildningen beräknas öka under perioden. Omfattningen av uthyrningsverksamheten kommer under perioden att förändras pga av det ökade antalet helårsstudenter och genom ny- och ombyggnationen.

CENTRUM FÖR IDROTTSFORSKNING (CIF)

Behovet av svensk idrottsforskning är stort och växande. Det ökade kravet från samhället vad gäller kunskap om idrott och fysisk aktivitet och dess betydelse för hälsa och välbefinnande har inneburit att nya forskarmiljöer byggs upp samtidigt som etablerade forskargrupper vill fördjupa och bredda sin forskning. Hälsa, är också ett ämne som identifierats som strategiskt viktigt inför den nya forsknings- och innovationspropositionen som läggs under 2012. Årligen kommer cirka 200 ansökningar in till CIF med ett totalt sökt belopp på cirka 60 mkr, medan CIF:s budget endast tillåtit att 18 mkr kunnat fördelas till idrottsforskning (9 mkr till tjänster och 9 mkr till projekt).

Utdelade medel från CIF ska stimulera och stärka kvalitativt stark forskning och möjliggöra internationell och nationell publicering inom idrottsforskning och att skapa fler tjänster till professorer, nydisputerade och forskarstuderande. Vid beviljning av tjänster på universitet och högskolor har ett krav på full kostnadstäckning ställts från Sveriges universitets- och högskoleförbund vilket innebär ett utökat behov av forskningsmedel. Under 2010-2011 har CIF i samarbete med Vetenskapsrådet och övriga nordiska motsvarigheter genomfört en utvärdering av nordisk idrottsforskning och dess internationella konkurrenskraft. Evalueringsgruppen har identifierat en åtgärdslista för att stärka nordisk idrottsforskning och CIF vill långsiktigt arbeta med en del av dessa. Rapporten säger bland annat att vi i Sverige står inför en stor utmaning, eftersom flertalet av de som innehått professurer inom idrottsforskning är under pensionering och återväxten är inte tillräcklig för att behålla en hög standard. CIF vill därmed kunna erbjuda utvecklingsmöjligheter för nydisputerade genom forskarassistenttjänster, för att stärka återväxten av seniora forskare. Målsättningen är att årligen finansiera totalt 17 halvtidstjänster mot i snitt nuvarande 12 vilket innebär en ökad kostnad av 2 mkr. CIF vill också finansiera 24 forskarstuderande per år jämfört med nuvarande i snitt 13 vilket innebär en ökad kostnad på 3 mkr. CIF vill därmed öka antalet tjänster som finansieras av forskningsmedel i enighet med de argument som framförts ovan till en ökad kostnad på totalt 5 mkr.

I enighet med statens idrottspolitiska mål och intentioner prioriterar CIF:s styrelse i nuläget forskning inom de övergripande forskningsområdena elitidrott och barn- och ungdomsidrott, och gör inom dessa områden satsningar på projekt som har hög kvalitet. Utdelade medel ska också bereda möjlighet till aktivitetsnära forskning för att ytterligare stärka Sveriges konkurrenskraft i internationella sammanhang. CIF finansierar sedan 2011 en hel professorstjänst med inriktning fysiologi inom elitidrott med syfte att stödja en mer aktivitetsnära forskning och vill genom en ytterligare ökning av anslaget ge möjlighet att satsa en liknande tjänst på barn- och ungdomsidrott. För att inte belasta ordinarie tilldelning av medel vill CIF därmed förstärka budgeten med 3 mkr.

Regeringen har givit CIF uppdrag att följa upp statens stöd till idrotten genom dels ett indikatorsystem, dels årliga tematiska fördjupningsstudier inom olika ämnesområden. Första året (2010) var barnrättsperspektivet fördjupningstemat. Under 2011 har två nya fördjupningsteman blivit föremål för särskild belysning och analys. Då uppdragen som tilldelats CIF blivit mer komplexa och för att CIF även i framtiden ska kunna hålla god kvalitet så behöver CIF:s budget förstärkas med ytterligare 2 mkr.

Den internationella utvärderingen av nordisk idrottsforskning som genomförts framhåller även att samarbeten över gränserna kan öka innovation och kvalitet av forskning och CIF vill därför göra en specifik satsning för att i framtiden stärka forskningen internationellt sett. De senaste åren har cirka 9 mkr per år kunnat beviljas till projektbidrag och denna summa önskar CIF öka till 11 mkr. CIF styrelse vill därmed ge möjlighet till fler anslag till potentiella högkvalitativa projekt samt även initiera fler tvärvetenskapliga projekt då

detta skulle leda till ökad innovation och också möjlighet att konkurrera internationellt sett.

I förarbetet med kommande forsknings- och innovationspropositionen har hälsa lyfts fram som ett angeläget område. För att i större utsträckning möjliggöra forskning mot detta område förordar CIF att en ökning med anslaget sker med 2 mkr.

Evalueringsgruppen som utförde den nordiska utvärderingen framhåller att Norden har bra förutsättningar för att bilda så kallade "Nordic Centres of Excellence" inom flera områden och kan även tillföra kunskap inom forskning om hälsa. För att åstadkomma detta krävs bland annat att idrottsforskare söker EU-medel. För att i större utsträckning möjliggöra denna typ av ansökningar och därmed stärka Sveriges internationella konkurrenskraft inom forskning, föreslår CIF en ökning av anslaget med 2 mkr.

Sammanfattning CIF 2013-2015

CIF beräknar det årliga medelsbehovet för den kommande treårsperiod 2013-2015 till 37 mkr per år. Detta innebär ett ytterligare äskande på 16 mkr per år från departementen. CIF förordar ett samlat anslag från staten och inte, som nu, en uppdelning med en del direkt från utbildningsdepartementet och en annan del från kulturdepartementet via Riksidrottsförbundet.

TABELL 1 TOTAL BUDGET

Tabell 1						
	2011	2012	2013	2014	2015	
Totalbudget (tkr)	År - 1	År 0	År 1	År 2	År 3	
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.	
Verksamhetens intäkter						
Anslag	103 986	106 005	106 457	108 056	110 281	
Avgifter och andra ersättningar	6 722	4 610	5 300	5 300	5 300	
Bidrag	14 032	12 500	14 000	14 500	15 000	
Finansiella intäkter	832	500	500	500	500	
Summa intäkter	125 572	123 615	126 257	128 356	131 081	
Verksamhetens kostnader						
Personal	-71 039	-74 388	-81 000	-84 000	-86 500	
Lokaler	-20 154	-21 394	-22 700	-23 400	-24 400	
Drift/övrigt	-24 628	-19 148	-26 000	-22 000	-23 000	
Finansiella kostnader	-84	-100	-492	-353	-281	
Avskrivningar	-1 963	-3 000	-7 060	-6 397	-5 827	
Summa kostnader	-117 868	-118 030	-137 252	-136 150	-140 008	
Transfereringar						
Medel som erhållits från statsbudgeten	1 969	2 000	2 000	2 000	2 000	
Medel som erhållits från övriga org	13 205	12 300	12 300	12 300	12 300	
Lämnade bidrag	-15 174	-14 300	-14 300	-14 300	-14 300	
Saldo	0	0	0	0	0	
Årets kapitalförändring / Årets resultat	7 704	5 585	-10 995	-7 794	-8 927	
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	33 010	38 595	27 600	19 806	10 879	

TABELL 2 UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Tabell 2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå					
	2011	2012	2013	2014	2015
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	År - 1	År 0	År 1	År 2	År 3
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Verksamhetens intäkter					
<i>Takbelopp</i>					
Beräknad avräkning (A)	86 544	87 623	87 783	89 100	90 935
Särskilda åtaganden (B)	0	0	0	0	0
Anslag (A+B)	86 544	87 623	87 783	89 100	90 935
Avgifter och andra ersättningar	6 399	4 310	5 000	5 000	5 000
Bidrag	0	0			
Finansiella intäkter	666	400	400	400	400
Summa intäkter	93 609	92 333	93 183	94 500	96 335
Verksamhetens kostnader					
Personal	-52 266	-54 003	-58 803	-60 981	-62 796
Lokaler	-16 890	-16 970	-18 006	-18 561	-19 354
Drift/övrigt	-15 380	-11 418	-15 504	-13 119	-13 715
Finansiella kostnader	-69	-80	-394	-282	-225
Avskrivningar	-1 649	-2 400	-5 648	-5 118	-4 662
Summa kostnader	-86 254	-84 871	-98 354	-98 061	-100 752
Transferringar					
Medel som erhållits från statsbudgeten	296	300	300	300	300
Medel som erhållits från övriga org					
Lämnade bidrag	-296	-300	-300	-300	-300
Saldo	0	0	0	0	0
PERIODENS					
KAPITALFÖRÄNDRING/ RESULTAT	7 355	7 462	-5 171	-3 561	-4 417

TABELL 3 FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Tabell 3 Forskning och utbildning på forskarnivå					
	2011	2012	2013	2014	2015
Forskning och utbildning på forskarnivå (tkr)	År - 1	År 0	År 1	År 2	År 3
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Verksamhetens intäkter					
Anslag	17 442	18 382	18 674	18 956	19 346
Avgifter och andra ersättningar	323	300	300	300	300
Bidrag	14 032	12 500	14 000	14 500	15 000
Finansiella intäkter	166	100	100	100	100
Summa intäkter	31 963	31 282	33 074	33 856	34 746
Verksamhetens kostnader					
Personal	-18 773	-20 385	-22 197	-23 019	-23 704
Lokaler	-3 264	-4 424	-4 694	-4 839	-5 046
Drift/övrigt	-9 248	-7 730	-10 496	-8 881	-9 285
Finansiella kostnader	-15	-20	-98	-71	-56
Avskrivningar	-314	-600	-1 412	-1 279	-1 165
Summa kostnader	-31 614	-33 159	-38 898	-38 089	-39 256
Transferringar					
Medel som erhållits från statsbudgeten	1 673	1 700	1 700	1 700	1 700
Medel som erhållits från övriga org	13 205	12 300	12 300	12 300	12 300
Lämnade bidrag	-14 878	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Saldo	0	0	0	0	0
PERIODENS					
KAPITALFÖRÄNDRING/	349	-1 877	-5 824	-4 233	-4 510
RESULTAT					

TABELL 4 INVESTERINGAR I ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tabell 4 Investeringar i anläggningstillgångar						
Investeringar i anläggningstillgångar (tkr) enligt nollalternativet	2011 År - 1 Utfall	2012 År 0 Prognos 1)	2013 År 1 Ber.	2014 År 2 Ber.	2015 År 3 Ber.	
IB lån i Riksgäldskontoret	3 896	4 646	24 154	19 594	15 697	
Beräknad nyupplåning	2 703	22 508	2 500	2 500	2 500	
- varav för investering i immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0	
Beräknad amortering	1 953	3 000	7 060	6 397	5 827	
UB lån i Riksgäldskontoret	4 646	24 154	19 594	15 697	12 370	
Föreslagen låneram	15 000	30 000	30 000	25 000	25 000	
Beräknad ränteutgift	64	288	492	353	281	
Ränteantaganden för nyupplåning (%) ca	1,5%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	
Summa räntor och amorteringar	2 017	3 288	7 552	6 750	6 108	
1) Nybyggnation för GIH						

